

Denumirea proiectului	ROMANIA- Invățământ rural
Regiunea	Europa și Asia Centrală
Sectorul	Invățământ primar (50%); învățământ secundar (50%)
Codul proiectului	P073967
Imprumutat	ROMANIA
Instituția de implementare	MINISTERUL EDUCATIEI SI CERCETARII Adresa: Schitu Măgureanu 1, București, România Persoană de contact: Tiberiu Velter Tel: 40 1 3111358 Email: velter@ump.kappa.ro

Categoria de mediu F

Data încheierii pregătirii PID 16 ianuarie 2003

Data aprobării Băncii 22 aprilie 2003

1. Contextul național și sectorial

România a început o largă reformă a sistemului de învățământ imediat după declanșarea procesului de tranziție la o democrație pluralistă și o economie de piață. Reformele din învățământ, elaborate în cursul anului 1993 și sprijinite de Bancă, au înregistrat o serie de succese importante. Invățământul a trecut de la un sistem centralizat bazat pe o programă școlară standard, uniformă, manuale unice la fiecare materie, în care statul deținea monopolul publicării manualelor școlare și în care nu exista o monitorizare (urmărire) a calității procesului educațional, la un sistem cu un curriculum național flexibil, manuale școlare alternative, o industrie privată de publicare a manualelor școlare și un serviciu național de evaluare și examinare. S-au realizat, de asemenea, progrese în reforma pregătirii personalului didactic, administrării învățământului și finanțării școlilor.

În România, educația de bază este mai accesibilă decât în țările cu un venit asemănător din alte regiuni, în special al celor din America Latină și din Orientul Mijlociu și Nordul Africii. Cu toate acestea, nivelul cheltuielilor publice pentru învățământ este redus, situându-se în medie la 3,2% - 3,7% din PIB în a doua jumătate a anilor Nouăzeci. În pofida accesului universal la educație, un procent semnificativ din copii nu reușesc să își încheie educația de bază. În 1995, România a ocupat locul 25 din 38 țări participante la al Treilea Studiu Internațional pentru Matematică și Științe (TIMSS). O comparație rural-urban sub acest aspect a indicat rezultate inferioare în mediul rural:

(i) la Stiințe, punctajul a fost 448,16 în mediul rural față de 493,68 în cel urban; (ii) iar la Matematică, scorul în rural a fost de 448,15 față de 493,54 în urban.

Invățământul rural

Conform rezultatelor preliminare ale recensământului din anul 2002, 47,3% din populația României locuiește în mediul rural, în cele 2868 comune (din care 439 au sub 2000 locuitori). Comunele sunt alcătuite din sate mici al căror număr total se ridică la 10.409. De la începutul tranziției de la economia centralizată la o economie de piață, un mare număr din cei ce lucrau în industriile devenite neperformante s-au reîntors la sate unde își câștigă existența prin practicarea unei agriculturi de subsistență pe micile loturi de teren primite în baza legii de restituire a pământului. Proporția populației de vârstă școlară din mediul rural a crescut în ultimul deceniu în România. Dar, deși țara și-a reluat ritmul de creștere în ultimii ani, sensul migrației nu se va modifica prea curând. De aceea, politica guvernului urmărește îmbunătățirea condițiilor de viață în mediul rural și stabilizarea populației rurale, nu încurajarea migrației înapoi la oraș.

Un recensământ al școlilor rurale realizat de ISE (Invățământul rural în România, 2002) consemnează condiții ce nu corespund standardele în școlile din mediul rural.

Venitul familiilor și regularitatea acestui venit sunt elemente care influențează mult școlarizarea. Probabilitatea de a nu frecventa școala este de trei ori mai mare pentru copiii provenind din familii care nu au membri salariați, patroni sau pensionari, decât pentru copiii din familii care dispun de o sursă regulată de venit.

În școlile rurale în care procentul profesorilor necalificați este mai ridicat, rezultatele la învățatură ale elevilor sunt mai slabe.

În școlile rurale în care proporția cadrelor didactice din localitate este mai ridicată, performanța elevilor este superioară celei înregistrate de elevii școlilor rurale cu un procent mai mare de profesori navetiști.

Toate școlile rurale au un sistem de încălzire. Majoritatea - 90% - au sobe cu lemne; 10% au sobe cu gaze sau motorină. Dar sistemul de încălzire al școlilor rurale este, în cea mai mare parte, necorespunzător, ceea ce face ca în sălile de clasă să fie frig iarna.

Mobilierul școlar este total nesatisfăcător în 13% din școlile rurale. Deși multe școli primare funcționează cu clase mixte (cu mai multe niveluri), aproape nici una nu are mobilierul școlar care să permită elevilor să lucreze în grup, așa după cum o cere un sistem eficace de predare la clase mixte.

Doar 5 % din școlile rurale nu sunt electrificate – de obicei datorită faptului că funcționează în sate ne-electrificate. Dar în multe școli rurale, iluminatul insuficient nu asigură eficacitatea procesului de învățământ în cursul lunilor de iarnă, când lumina naturală este necorespunzătoare.

Majoritatea școlilor rurale, îndeosebi cele cu clasele 1-4, nu dispun de practic nici un fel de mijloace didactice – hărți, dicționare și alte materiale de referință, ghiduri pedagogice, cărți de lectură, sau materiale pentru orele de științe.

Școlile din comunele în care populația locală participă la diferite activități școlare înregistrează performanțe mai bune decât cele în care comunitatea nu se implică.

În mediul rural, 31% din grădinițe, 28% din școlile cu clasele 1-4 și 17% din școlile cu clasele 1-8 nu au nici un sistem de alimentare cu apă. Iar dacă școala are un sistem de apă curentă, el este foarte rar utilizat la toalete. Deși majoritatea școlilor rurale sunt prevăzute cu toalete sau latrine, doar 5% din ele au toalete cu apă curentă.

Studiile întreprinse pentru pregătirea proiectului (fonduri PHRD derulate de MEC) au identificat o serie de factori ce țin atât de ofertă, cât și de cerere, care explică diferențele. Principalii factori ce țin de ofertă îi reprezintă lipsa cadrelor didactice calificate și lunga perioadă de timp în care investițiile în școlile rurale au fost neglijate. Legat de cerere, relativa sărăcie din rural constituie principalul factor. Acestuia i se mai adaugă și alții, cum ar fi slabele legături dintre școală și comunitatea locală, capacitatea redusă de culegere a datelor și informațiilor asupra învățământului și utilizarea lor în formularea politicilor.

Factori care țin de ofertă

Din punct de vedere al ofertei, s-au identificat următoarele categorii de factori: resurse umane, infrastructură și material didactic, finanțare și administrare (inclusiv legăturile școală-comunitate).

Resurse umane. În primul rând, cadrele didactice au beneficiat mai puțin decât colegii lor din urban de posibilitățile de pregătire continuă a personalului didactic, întrucât acestea nu țin seama de specificul situației lor. Metodele clasice de pregătire a personalului didactic nu sunt adecvate localităților rurale din mai multe motive: caracterul izolat al acestora, distanța până la centrele de pregătire; lipsa mijloacelor de transport; costul raportat la venit; neasigurarea compensării unui cadru didactic pe perioada pregătirii; proporția mai ridicată de profesori necalificați; dificultatea de contactare a personalului didactic pe căile obișnuite de comunicație (telefon, fax). Drept urmare, marea majoritate a învățătorilor și profesorilor din rural nu au participat la o pregătire care să-i familiarizeze cu noile elemente ale curriculumului și cu modificările survenite în sistemul de evaluare. Prin urmare, ei nu au venit în contact cu noile competențe didactice legate de aceste evoluții. Deseori, școlile rurale nu dispun decât de resurse limitate de predare-învățare, iar condițiile de acasă ale elevilor sunt de așa natură încât puține sunt posibilitățile de învățare în afara școlii. În plus, în cele mai multe cazuri, legăturile și colaborarea dintre școală și comunitatea locală sunt limitate. În al doilea rând, personalul didactic din mediul rural care este pe deplin, dar nu și corespunzător, calificat și/sau nu este calificat reprezintă un procent ridicat. Deși în România există, la anumite specialități, un surplus de profesori în mediul urban, în mediul rural se înregistrează o lipsă cronică de profesori "calificați".

Guvernul a elaborat politici care urmăresc atragerea profesorilor bine calificați în școlile rurale. Absolvenților de liceu li s-au acordat burse pentru a putea urma cursurile universitare în schimbul angajamentului de a preda o perioadă de timp convenită în localitățile natale. Profesorii care

acceptă numirea într-o școală din rural beneficiază de o bonificație de 5-80% din salariu. Deocamdată, însă, efectul acestor măsuri a fost modest.

Condițiile de bază ale învățământului, atât din punct de vedere al localurilor și dotărilor acestora, cât și al materialului didactic, nu sunt întrunite de multe din școlile rurale. Condițiile materiale necorespunzătoare ale școlilor primare din rural determină riscuri de sănătate, contribuie la problemele neterminării școlii și reduc eficiența predării și rezultatele la învățătură. Ele contribuie și la slaba motivare atât a elevilor, cât și a profesorilor.

Guvernul a depus eforturi substanțiale de reabilitare a școlilor. Prin Proiectul de reabilitare a școlilor (co-finanțat de Banca Mondială și de Banca de Dezvoltare a Consiliului European) s-au reabilitat până acum 850 de școli, din care circa 75% sunt situate în mediul rural. Alte 350 localuri școlare sunt prevăzute a fi reabilitate până la încheierea proiectului. Aceste școli erau nesigure, punând în pericol viața copiilor. În plus, după cum s-a mai arătat; un semnificativ număr de școli rurale nu dispun de un minim de utilități: apă, igienizare, încălzire, lumină. Această situație constituie un ridicat risc de sănătate pentru elevi și afectează negativ școlarizarea.

România este o campioană a reformei în domeniul elaborării și furnizării manualelor școlare. Principalele principii cristalizate în decursul ultimilor opt ani sunt următoarele:

- (i) furnizarea unor manuale de calitate la prețuri competitive;
- (ii) asigurarea echității prin posibilitatea alegerii manualelor și distribuirea lor tuturor celor care au nevoie de ele;
- (iii) realizarea eficienței în procesul de elaborare și furnizare a manualelor școlare.

Au fost deja furnizate manualele pentru clasele 1-8. Dar cum învățământul obligatoriu a fost nu demult extins la 10 ani, sistemul va trebuie să asigure urgent manualele și pentru cei doi ani recent adăugați.

Scolile rurale se confruntă cu o lipsă cronică de material didactic. Necesarul de astfel de material a început să fie acoperit printr-o activitate pilot în cadrul Proiectului de reformă a învățământului preuniversitar. Un număr de 2.039 școli rurale din opt județe au primit materialul didactic esențial (de care beneficiază circa 210.000 elevi), la care se adaugă pregătirea profesorilor pentru a-și putea elabora propriile materiale didactice.

Finanțarea învățământului. Constrângerile bugetare au fost deosebit de severe în perioada reformei învățământului. Cheltuielile publice pentru învățământ (în procente din PIB) în perioada 1995-2000 s-au situat la 3,3%, cel mai scăzut nivel din întreaga regiune. Ele au început să crească în 2001 pentru a ajunge măcar la nivelul minim de 4% prevăzut de Legea învățământului. Descentralizarea fiscală și programul de reformă a administrației publice locale ar putea dezavantaja în continuare școlile rurale. Descentralizarea fiscală și finanțarea proporțional cu numărul locuitorilor au fost concepute ca mijloace de promovare a unei eficiențe sporite în utilizarea resurselor. Cu toate acestea, nu s-au luat încă măsuri speciale pentru școlile rurale din satele sărace. După cum se argumentează documentat în Nota de politică educațională a Băncii (2002), sistemul din administrația publică nu a fost modificat pentru a asigura alocarea fondurilor corespunzătoare sau responsabilitatea pentru performanța școlii.

Există mari diferențe în capacitatea locală de asigurare a unor servicii precum învățământul. Pornind de la inechitățile existente, asigurarea unei calități constante pe toată suprafața țării constituie o provocare. Influența părinților asupra deciziilor în materie de învățământ la nivel local este minimă, deși ei își au reprezentanți în consiliile școlii. În ultimii ani, școlile din comunele rurale sărace nu au avut prea multe ocazii de a dobândi experiență în negocierea sprijinului autorităților locale. Comunele nu au nici structurile organizatorice, nici cunoștințele necesare unei largi implicări a comunității, cuprinzând profesioniști și neprofesioniști, în dezbaterile problemelor învățământului pe plan local. Deseori autoritățile locale nu dispun de informații asupra opiniei publice necesare stabilirii priorităților în învățământ sau conceperii modalităților de obținere a sprijinului comunității pentru școală.

Factori ce țin de cerere

Cererea pentru învățământ este de obicei mai mică în rural decât în urban. Analiza cererii pe baza evaluării beneficiarilor a identificat probleme care împiedică elevii din rural, pe cei cu venituri mici și alte grupuri marginalizate sau dezavantajate să frecventeze școala. În 1998, 40,5% din locuitorii din rural se situau sub pragul de sărăcie, față de numai 27,6 % din locuitorii din urban (Banca Mondială și Comisia Națională de Statistică, 1999). Datele empirice demonstrează existența unor factori la nivelul familiei care constrâng frecvența școlară; participarea copiilor la agricultura de subzistență ca "lucrători neremunerați în calitate de membri de familie" constituie principala cauză a creșterii ratei de abandon școlar în mediul rural, în special în învățământul gimnazial. 64% din elevi abandonează școala înainte de terminarea învățământului obligatoriu fiind obligați să lucreze pentru completarea venitului familiilor lor. S-a accentuat diferența din punct de vedere al ratei de școlarizare și progresele la învățatură între săraci și non-săraci, între rural și urban, precum și între diferitele grupuri socioeconomice.

Datele și informațiile asupra învățământului și elaborarea politicilor

Nu întotdeauna există date solide asupra învățământului, iar stimulentele pentru furnizarea unor astfel de date nu corespund nevoilor școlilor rurale. Sistemul informațional pentru managementul învățământului nu este bine dezvoltat pentru a putea monitoriza calitatea și echitatea învățământului. Ca atare, MEC nu dispune de toate mijloacele necesare pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză și a elabora politici sănătoase care să abordeze sistematic aceste probleme. Puține sunt instrumentele cu care să se poată realiza o monitorizare, o urmărire sistematică și completă a inputului (curriculum, manuale școlare, localuri școlare, echipament), proceselor (predarea, organizarea școlii și claselor, elaborarea planurilor la nivelul școlii) și outputului (rezultatelor). În plus, lipsa unor informații empirice asupra problemelor învățământului rural din România și lipsa unei puternice comunități didactice care să reflecteze asupra problemelor sunt și mai mult scoase în evidență de măsura în care factori din afara sectorului de învățământ pot influența deciziile asupra învățământului.

Conducerea exercitată de autoritățile centrale și locale

MEC a identificat nevoia urgentă de atacare a problemelor de echitate și a întreprins o serie de măsuri consecvente. În 1999 s-a inițiat un Program de dezvoltare a învățământului în zonele rurale. În septembrie 2000 s-a înființat Consiliul Național de dezvoltare a învățământului rural. În cursul

anului 2000, Institutul de Științe ale Educației a întreprins un larg studiu asupra școlilor rurale: "Învățământul rural în România: condiții, probleme, strategii de dezvoltare". În același an – 2000 - Guvernul și Banca au convenit realocarea a 11,5 milioane dolari din proiectul de Reformă a învățământului preuniversitar aflat în derulare pentru o componentă pilot de învățământ rural care să permită desprinderea unor învățăminte utile pentru un viitor proiect. În cadrul acestei noi componente, s-au asigurat materiale didactice esențiale și pregătirea personalului didactic al școlilor rurale din opt județe. Beneficiarii au fost 208.107 elevi din 2039 școli. S-a elaborat un studiu de impact care a stabilit efectele inițiale și a sintetizat concluziile pertinente (Evaluarea impactului, 2002). În aprilie 2000, Guvernul României a solicitat ajutorul Băncii pentru obținerea unui grant (finanțare nerambursabilă) în scopul identificării și pregătirii unui proiect de învățământ rural. Comisia Anti-Sărăcie și de Promovare a Incluziunii Sociale a inclus învățământul rural în strategia sa de combatere a sărăciei. Principalele probleme de care se ocupă sunt: accesibilitatea învățământului, abandonul școlar, profesorii necalificați, lipsa de consiliere profesională și valoarea scăzută a învățământului.

În 2001, MEC a trecut la aplicarea programului de fuzionare a școlilor și asigurarea transportului școlar cu autobuzul. Până acum s-a realizat fuziunea a 200 școli rurale, s-au achiziționat 195 autobuze școlare pentru transportul a 5.600 elevi din localitățile rurale în care școala a fost închisă, iar copiii au fost trecuți la un centru școlar mai mare (în prezent funcționează 180 asemenea centre). În 2002 continuă procesul fuziunii școlilor, alte 195 microbuze urmând a fi achiziționate și repartizate școlilor. Din 2001 guvernul are un program de asigurare a unui pachet standard de rechizite școlare elevilor din familiile cu venituri mici. În 2002 programul "Corn cu lapte" pentru elevii școlilor primare se desfășoară la nivelul întregii țări. Programul ar putea fi extins în viitor pentru a cuprinde pe toți elevii din învățământul obligatoriu, precum și copiii din învățământul preșcolar.

2. Obiective

Obiectivul general al proiectului este îmbunătățirea accesului elevilor din școlile rurale la un învățământ de calitate, fapt demonstrat de rezultatele mai bune la învățatură și procente mai ridicate de trecere și absolvire. Acest obiectiv ar urma să fie atins prin: (i) dezvoltarea profesională a personalului didactic și directorilor școlilor rurale; (ii) îmbunătățirea condițiilor de predare în școlile rurale atât din punct de vedere al unui minim de dotări corespunzătoare, cât și al asigurării materialului didactic esențial și manualelor școlare; (iii) promovarea unor programe inovatoare la nivelul școlii și a participării comunității; și (iv) ridicarea capacității autorităților/instituțiilor de învățământ centrale și locale de formulare a politicii. Proiectul va sprijini o mai largă implicare a comunității în managementul învățământului, conlucrând nu numai cu autoritățile din învățământ, dar și cu consiliile locale, părinți și reprezentanți ai comunităților. El va urmări sprijinirea descentralizării prin dezvoltarea capacității școlilor și autorităților locale de a-și elabora propriile planuri de învățământ și de a perfecționa modul de administrare, managementul școlilor. Deci, proiectul încurajează o conducere democratică a școlilor și întărește legăturile dintre școală și comunitate.

3. Raționamentul implicării Băncii

Îmbunătățind capacitatea instituțională, asistența acordată de Bancă va facilita o schimbare de comportament. Proiectul va folosi metoda învățării din mers prin care se vor finanța investiții, se vor modifica atitudini și comportamente, și se va dezvolta capacitatea instituțională. Nu există un

alt donator dispus să furnizeze resursele financiare și tehnice la scara necesară abordării problemelor învățământului rural. În plus, Banca aduce și cunoștințele globale acumulate prin proiectele din învățământ întreprinse în întreaga lume.

4. Descriere

Se prevede atingerea obiectivului proiectului, și anume îmbunătățirea accesului elevilor din școlile rurale la un învățământ de calitate, cu ajutorul a patru componente:

Componenta 1: Îmbunătățirea procesului de predare-învățare în școlile rurale.

Componenta 2: Îmbunătățirea parteneriatului școală-comunitate.

Componenta 3: Întărirea capacității de monitorizare, evaluare și formulare a politicii.

Componenta 4: Întărirea capacității de management al proiectului.

Componenta 1: Îmbunătățirea procesului de predare-învățare în școlile rurale (70,74 milioane dolari SUA)

Această componentă are drept obiectiv dezvoltarea competențelor profesionale ale personalului didactic din rural și îmbunătățirea condițiilor educației de bază în școli. Cum inputurile pentru educație influențează semnificativ rezultatele la învățătură ale elevilor, această componentă își va concentra atenția asupra personalului didactic, manualelor școlare și materialelor didactice, precum și asupra dotării școlilor cu utilități. Această componentă va cuprinde următoarele sub-componente: (1.1.) Dezvoltarea profesională la nivelul școlii a personalului didactic; (1.2.) Oportunități de dezvoltare a carierei personalului didactic; (1.3.) Condițiile educației de bază în școli; (1.4) Manuale școlare și material didactic.

Sub-componenta 1.1: Dezvoltarea profesională la nivelul școlii a personalului didactic (10,43 milioane dolari SUA)

Această sub-componentă își propune drept obiectiv să sprijine schimbarea modului în care este concepută și realizată predarea, schimbare care este esențială pentru o mai bună învățare de către elev. Se va îmbunătăți accesul școlilor rurale la metodele, materialele și posibilitățile de dezvoltare profesională la nivelul școlii a personalului didactic al acesteia. Sub-componenta: (i) va familiariza personalul didactic cu noile idei asupra modului de perfecționare a predării; (ii) va furniza personalului didactic și școlilor resursele pentru învățare în scopul dezvoltării cunoștințelor referitoare la conducerea clasei, strategiile educaționale, metodele de predare și evaluarea elevilor; și (iii) va sprijini învățătorii și profesorii în conceperea, aplicarea și evaluarea experimentelor de perfecționare a procesului de predare. Se va accentua ideea că toți copiii pot să învețe și că sarcina învățătorului sau profesorului este de a identifica acele experiențe care motivează elevul să învețe și corespund nevoilor sale de a învăța. De asemenea, proiectul va încuraja implicarea activă și sprijinul directorilor de școală și al altor membri ai personalului acestora, căutând să obțină sprijinul comunităților locale pentru schimbarea care are loc în școli.

În cadrul acestei sub-componente, școlile dintr-o comună vor forma un grup, iar pregătirea va fi oferită tuturor membrilor personalului didactic din acest grup, inclusiv profesorilor care nu sunt calificați sau nu au calificarea corespunzătoare. Activitățile la nivelul școlii se vor desfășura în mod normal în principala școală din localitate, dar vor putea avea loc, dacă este cazul, în oricare altă școală din respectiva localitate. Proiectul va asigura Centre Mobile de Resurse – CMR - prevăzute

cu echipament de bază și material didactic. CMR vor permite deplasarea mentorilor în școli și vor facilita pregătirea. Ideea de a te duce la cei care nu pot ei veni la tine este esențială pentru mesajul intrinsec pe care îl transmite, făcând pregătirea accesibilă unor profesori care nu ar putea frecventa cursurile de pregătire. Pe lângă faptul că pregătirea va stimula la acești profesori și învățători inovarea, ea îi va și sprijini în activitatea lor în clasă. Centrele fixe de resurse vor fi sprijinite numai în cazul școlilor coordonatoare rezultate din fuzionarea unităților școlare, ele fiind de ajutor mentorilor care se deplasează, precum și învățătorilor sau profesorilor la ore. În acest caz, echipamentul de bază va fi furnizat școlii coordonatoare.

S-au creat stimulente pentru participarea învățătorilor și profesorilor la cursurile de pregătire profesională. Experiența proiectelor ONG-urilor arată că personalul didactic din rural va saluta ocazia de a participa la cursuri de perfecționare, dar este important să i se câștige angajamentul susținut pentru efortul substanțial pe care va trebui să îl depună în schimbarea metodelor de predare. Astfel, proiectatele moduli de pregătire și, în special, forma în care vor fi oferite (recunoașterea activității de dezvoltare, deseori în echipe, pe care o vor întreprinde profesorii; procesele de auto-evaluare și de reflexie pe care le vor realiza, și testul pe care îl vor susține în clasă) vor fi acreditate de Centrul Național de Pregătire a Personalului Didactic. Principiile care vor sta la baza dezvoltării profesionale la nivelul școlii a personalului didactic al școlilor rurale și ritmul extinderii acestora vor fi analizate și convenite după încheierea fazei inițiale.

Această metodă de pregătire se bazează pe un corp de mentori ale căror cunoștințe și metode au fost adaptate unui mod de dezvoltare a capacității profesionale la nivelul școlii. Mentorii vor fi recrutați din rândul profesorilor și al altor membri ai personalului didactic. Mentorii, directorul și inspectorii vor evalua învățătorii și profesorii participanți la program. Pe baza rezultatelor evaluărilor, învățătorii și profesorii vor primi creditele profesionale transferabile în cadrul pregătirii pe care tot personalul didactic trebuie să o efectueze periodic (din 5 în 5 ani), conform legii.

Această sub-componentă va fi implementată de mentori în colaborare cu contractantul selecționat și va fi coordonată de PMU.

Sub-componenta 1.2: Oportunități de dezvoltare a carierei personalului didactic (4,74 milioane dolari SUA)

Obiectivul acestei sub-componente este de a ajuta personalul didactic din rural să obțină calificarea pentru învățământul obligatoriu cu ajutorul unui program de Învățământ Deschis la Distanță. Grupul țintă este alcătuit din: (i) profesori de specialitate absolvenți ai universității care predau și materii în afara specialității lor; (ii) absolvenți de învățământ superior care s-au pregătit pentru o altă carieră decât cea didactică și care au unele cunoștințe de specialitate, dar nu și pregătire pedagogică (de ex. ingineri, specialiști în agricultură și administrație); absolvenți de liceu care nu au pregătirea necesară predării în cursul primar (clasele I-IV). Acești învățători și profesori sunt de obicei locuitori din comuna respectivă sau din apropiere și este puțin probabil să-și mute domiciliul după obținerea calificării. Calificarea acestui personal va determina nu doar creșterea calității educației, ci și angajamentul pe termen lung față de comunitate și profesia didactică, dat fiind că, în prezent, învățătorii și profesorii din aceste ultime două categorii nu pot fi angajați decât pe un an, pentru acoperirea posturilor vacante.

Programul de ridicare a cunoștințelor corpului didactic prin pregătirea pentru obținerea calificării va servi învățătorilor și profesorilor de școli primare și secundare care întrunesc următoarele criterii: au predat cel puțin doi din ultimii trei ani într-o școală rurală; au primit o ofertă de contract din partea unei școli rurale cu încadrare ca învățător/profesor în acea școală în cazul în care absolvă programul respectiv. La rândul său, solicitantul se angajează să urmeze programul până la capăt și să predea în școlile din comună timp de cel puțin 4 ani după absolvirea cursurilor și obținerea diplomei.

Realizarea programului va cuprinde două tipuri de activități: (i) elaborarea și predarea programului de către un consorțiu de instituții de învățământ deschis la distanță (Open Distance Learning – ODL); și (ii) furnizarea de burse participanților pentru plata cursului și a taxelor de examen. Activitățile din cadrul primei grupe vor fi realizate de un consorțiu de universități/instituții de învățământ selectate pe bază de licitație. Consorțiul va elabora cadrul curricular pentru pregătirea celor care practică profesia didactică și va elabora materiale și programe de soft. Pregătirea va cuprinde pe lângă programele clasice, moduli specifici predării în mediul rural, cum ar fi predarea la clase mixte (cu mai multe niveluri), metode specifice comune de predare a scrisului și cititului, etc. MEC va administra programul de burse. Se vor stabili legături cu sub-componenta 1.1 prin implicarea, în măsura posibilului, a mentorilor în activitățile de îndrumare și monitorizare.

Implementarea acestei sub-componente va fi realizată de consorțiul de universități selecționat, sub coordonarea MEC.

Sub-componenta 1.3: Condițiile educației de bază în școli (34,21 milioane dolari SUA)

Această sub-componentă are drept obiectiv îmbunătățirea condițiilor școlilor rurale celor mai sărace și aducerea lor la standardul minim de funcționare. MEC făcut un inventar al școlilor rurale și a întocmit o listă a școlilor în care igienizarea, apa, lumina și căldura nu întrunesc standardele minime. Standardele naționale în învățământ stabilesc cu claritate cerințele minime, dar până acum puține sunt școlile rurale care le-au putut respecta, dată fiind lipsa fondurilor și, în general, starea precară a utilităților în mediul rural. Multe școli nu și-au putut obține avizul sanitar de funcționare și au doar o aprobare temporară.

Resursele din cadrul acestei sub-componente se concentrează asupra celor mai urgente nevoi, iar școlile ale căror condiții urmează a fi îmbunătățite vor fi selecționate printr-un proces obiectiv și transparent. Proiectul va sprijini reabilitarea școlilor rurale selecționate în patru domenii prioritare: (i) îmbunătățirea instalațiilor de apă și sanitare; (ii) îmbunătățirea instalațiilor de încălzit; (iii) îmbunătățirea iluminatului; și (iv) îmbunătățirea mobilierului școlar (bănci, scaune și table). Sarcinile specifice de reabilitare în fiecare școală vor fi stabilite prin planuri detaliate ce vor fi elaborate de consultanți pentru fiecare școală în parte. MEC a și adoptat standarde profesionale de proiectare pentru fiecare aspect al construcției și reabilitării școlilor. Aceste standarde, care respectă cerințele tehnice și de siguranță a clădirilor, au fost utilizate în cadrul Proiectului de reabilitare a școlilor. Pentru promovarea unor soluții eficiente sub aspectul costurilor, care să respecte standardele de proiectare obligatorii, dar să reducă costurile fără a compromite funcționalitatea instalațiilor, MEC a contractat elaborarea unui Manual de soluții corespunzătoare pentru îmbunătățirea condițiilor materiale în școli. În plus, un Manual de întreținere pentru comunități va cuprinde instrucțiuni și norme de întreținere și administrare a utilităților în școli. Primul manual va

fi publicat și distribuit tuturor societăților de proiectare interesate. Al doilea manual va fi distribuit școlilor și autorităților locale. Soluțiile efective ce urmează a fi utilizate în fiecare școală în parte vor fi discutate cu personalul didactic, părinții și autoritățile locale. După elaborarea proiectelor, părțile interesate vor fi din nou consultate pentru a avea certitudinea că proiectele răspund necesităților și sunt pe măsura resurselor de care dispun comunitățile.

Această sub-componentă va fi implementată de către Unitatea de Management a Proiectului de reabilitare a școlilor și structurile regionale și județene ale acesteia.

Sub-componenta 1.4: Manuale școlare și material didactic (21,36 milioane dolari SUA).

Această sub-componentă are drept obiectiv asigurarea accesului elevilor din rural la manualele pentru învățământul obligatoriu și materialul didactic esențial. Manualele pentru clasele 1-8 fuseseră asigurate încă de proiectul de Reformă a învățământului preuniversitar care a mai sprijinit și o reformă profundă a elaborării și furnizării manualelor. Cum durata învățământului obligatoriu se mărește cu doi ani (clasele IX și X), proiectul va sprijini furnizarea de manuale pentru acești doi ani suplimentari. Prin această sub-componentă, se vor finanța manualele pentru 5 materii de bază din clasele IX și X necesare elevilor atât din rural, cât și din urban, pe baza înțelegerii ca toate celelalte manuale, atât pentru elevii din mediul rural, cât și pentru cei din mediul urban, să fie elaborate și finanțate separat de Guvernul României. Pentru achiziționarea manualelor se vor utiliza criteriile și metodele elaborate în cadrul Proiectului de reformă a învățământului preuniversitar. Orice abateri de la acestea va trebui să aibă acceptul prealabil al Băncii.

În plus, prin această sub-componentă, va crește eficiența activității depozitelor de manuale școlare și material didactic. Depozitele din fiecare județ vor fi dotate cu echipamentul de bază (un calculator, o imprimantă și un copiator) pentru îmbunătățirea sistemului de înregistrare și urmărire a manualelor școlare și materialului didactic.

Prin această sub-componentă, toate școlile participante la programul de dezvoltare profesională la nivelul școlii vor primi material didactic pentru a fi utilizat în clasă (de ex. broșuri, afișe, hărți) și de către școală (cărți, echipament științific, material sportiv). Aproximativ 8.000 școli primare și 4.000 școli secundare vor putea ajunge la standardul minim de material didactic.

Implementarea acestei sub-componente se va face de către Consiliul Național de Evaluare și Difuzare a Manualelor Scolare, mentori și PMU.

Componenta 2: Îmbunătățirea parteneriatului școală-comunitate (11,9 milioane dolari SUA)

Obiectivul acestei componente este de a oferi școlilor și comunităților rurale posibilitatea efectivă de a dezvolta un mediu larg de colaborare în sprijinul învățământului. Componenta va duce atât la o mai bună conducere a școlilor, cât și la contribuția crescândă a școlilor în cadrul comunității prin încurajarea și crearea posibilităților de colaborare a școlilor cu autoritățile locale pentru identificarea priorităților, diagnosticarea problemelor și formularea și aplicarea soluțiilor. În fiecare comună se va înființa un consiliu local pentru educație (CLE) alcătuit din primar și reprezentanți ai: (i) consiliilor de administrație ale tuturor școlilor care alcătuiesc grupul de școli al comunei; (ii)

Consiliului local; și (iii) firmelor locale și altor organizații locale. Această componentă va cuprinde și o activitate de sensibilizare, comunicare și modificare a comportamentului prin care școlile vor fi ajutate de facilitatori în discutarea nevoilor educaționale și în pregătirea propriilor planuri de îmbunătățire a școlii ca și a proiectelor de îmbunătățire a școlii. Proiectele de îmbunătățire a școlii vor fi finanțate de granturi competitive. Consiliile locale pentru educație vor participa la administrarea activităților prevăzute în plan, inclusiv la mobilizarea resurselor comunității.

Un Program de granturi pentru școală și comunitate va oferi sprijin profesorilor, elevilor, părinților și comunității în general pentru punerea în practică a inițiativelor locale. Acest Program va promova "metoda învățării din mers" și va dezvolta capacitatea de realizare a diverselor grupuri interesate prin asigurarea: unui mai mare acces la informație, unei mai largi participări la procesul de luare a deciziilor, unei responsabilități sporite față de clienți și creșterii capacității locale de conducere și administrare a școlilor.

Vor fi sprijinite trei categorii de sub-proiecte: (i) de promovare a participării elevilor și sprijinire a elevilor dezavantajați; (ii) de sprijinire a creșterii performanței învățătorilor și profesorilor; și (iii) de întărire a parteneriatelor și deschidere a școlilor către comunitate.

Consiliul de Administrație al școlii va stabili, prin consultare cu Consiliul local pentru educație obiectivul (obiectivele) sub-proiectului și va numi echipa pentru sub-proiect care va trebui să fie alcătuită din cel puțin trei membri – directorul școlii, un profesor și un reprezentant al comunității (care poate fi un părinte).

Granturile vor fi acordate tuturor județelor, deși suma de care va dispune fiecare județ va fi corelată cu indicele județului. Toate școlile rurale dintr-un județ vor putea concura pentru granturi, dar competiția va fi mai dură pentru școlile cu un coeficient de risc redus (acces la 20% din fonduri) și mediu (acces la 30% din fonduri), în timp ce școlile cu coeficient de risc ridicat vor avea acces la 50% din fonduri. Granturile vor fi acordate solicitanților pe principiul completării lor cu o contribuție, în natură sau în bani, reprezentând cel puțin 10% din costul total al sub-proiectului. Valoarea medie a granturilor este de 4.000 dolari SUA, cea maximă fiind de 7.000 dolari SUA. Cum costul sub-proiectelor poate fi foarte diferit, nu se poate prevedea numărul exact al granturilor. Se estimează, totuși, că se vor acorda cel puțin 2.500 granturi pe durata proiectului.

Evaluarea propunerilor la nivelul județului se va face de către Comisia pentru Inovarea și Dezvoltarea Educației (CIDE) în care vor intra membri ai actualei Comisii județene de stabilire a costurilor medii anuale ale educației. CIDE joacă rolul unui comitet director descentralizat pentru această componentă a proiectului. Este de așteptat ca, după închiderea proiectului, CIDE să răspundă de organizarea și monitorizarea competiției pentru granturi în cadrul județului.

Promovarea competiției se va face printr-o serie de seminare la nivel de județ la care vor participa toți directorii școlilor din mediul rural. În afară de aceasta, facilitatorii care vor pregăti consiliile locale pentru educație și echipele sub-proiectelor vor utiliza materiale promoționale.

Prin aplicarea componentei se urmărește obținerea următoarelor rezultate: participare sporită a comunității în învățământul rural; modele verificate de repartizare și alocare locală a resurselor pentru învățământ; creșterea calității în învățământ (prezență sporită atât a profesorilor, cât și a

elevilor, creșterea timpului alocat prestării diverselor activități, o mai mare varietate de resurse locale în școli, etc.); experiență la nivel local în formularea nevoilor proprii, ca și în pregătirea și realizarea proiectelor.

Această componentă va fi implementată de școli și comunități sub coordonarea CIDE, PMU și a structurilor sale județene și inspectoratelor școlare.

Componenta 3: Întărirea capacității de monitorizare, evaluare și formulare a politicii (3,57 milioane dolari SUA)

Obiectivul general al acestei componente este asigurarea durabilității proiectului prin consolidarea capacității de conducere și administrare descentralizată a învățământului la nivel local, precum și creșterea capacității instituționale la nivel național și local de analiză, formulare și proiectare a politicilor. Aceste obiective vor fi atinse prin:

- (i) stabilirea unui set de indicatori naționali pentru educație
- (ii) îmbunătățirea Bazei naționale de date pentru educație
- (iii) pregătirea unei Evaluări Naționale a educației de bază

Stabilirea setului de indicatori naționali pentru educație (INE)

Scopul stabilirii INE este definirea unui set convenit de indicatori pentru educație în scopul monitorizării rezultatelor sistemului de învățământ din România, în care să intre și indicatori ai învățământului rural. Rezultatul se va materializa în: (i) o broșură care prezintă indicatorii și care va fi distribuită și explicată celor care se ocupă de formularea politicii educaționale, personalului administrativ și personalului didactic; (ii) o rețea de specialiști în sistem coordonați de o unitate din cadrul MEC care înțeleg și pot utiliza indicatorii pentru a evalua performanța sistemului la toate nivelurile și a compara performanța învățământului rural cu a restului sistemului; (iii) atestarea unor competențe digitale/informaționale de bază ale întregului personal implicat.

Îmbunătățirea Bazei naționale de date pentru educație (BNDE)

Obiectivul îmbunătățirii Bazei naționale de date pentru educație este ca această Bază să reflecte noii indicatori ce urmează a fi stabiliți și să fie accesibilă tuturor celor interesați din întreaga țară. Rezultatele urmărite sunt următoarele:

- (i) revizuirea bazei naționale electronice de date pentru educație
- (ii) proceduri, reguli și reglementări de accesare a Bazei naționale de date pentru educație; și
- (iii) accesul oficialităților MEC, altor persoane cu funcții administrative și de formulare a politicii la nivel central, inspectoratelor județene și oficialităților locale administrative și școlare la datele referitoare la educație.

Pregătirea unei Evaluări Naționale a educației de bază

Obiectivul elaborării unei Evaluări Naționale a educației de bază este punerea la punct, publicarea și difuzarea unei Evaluări Naționale a rezultatelor învățământului obligatoriu pe baza informațiilor

furnizate de Baza națională de date pentru educație, examenele naționale de evaluare a pregătirii elevilor și studiile naționale și locale pe probleme specifice care au fost comandate. Rezultatele vor consta din:

(i) publicarea și difuzarea constatrilor asupra rezultatelor la învățătura ale elevilor din România pe baza evaluărilor internaționale ale acestora (PISA, TIMSS și PIRLS), examenului anual de capacitate și a unei a doua evaluări naționale a rezultatelor elevilor de clasa 4, cu analize care clarifică diferențele dintre elevii din rural și cei din urban;

(ii) publicarea și difuzarea unui studiu național asupra eficacității școlii pe baza datelor de mai sus, a informațiilor din Baza națională de date și din alte surse pentru identificarea factorilor semnificativi școlari și neșcolari care influențează performanța elevilor;

(iii) încheierea activităților de cercetare a învățământului rural astfel încât: a) să se realizeze monitorizarea și evaluarea nevoilor acestui proiect în totalitatea sa și b) studiile de caz locale și cercetarea primară exploratorie la nivelul școlii/comunității să explice mai bine detaliile și dinamica celor constate de studiile naționale;

(iv) publicarea și difuzarea unui raport național de evaluare a educației de bază în lumina celor constatate prin activitatea de cercetare care să consolideze formularea politicilor și planurilor Guvernului de continuare a reformei sistemului național de educație.

Grupul de lucru numit de MEC și organismele naționale și regionale ale MEC vor implementa această componentă.

Componenta 4: Intărirea capacității de management al proiectului (4,6 milioane dolari SUA)

Această componentă are drept obiectiv sprijinirea implementării proiectului, inclusiv monitorizarea și evaluarea acestuia, și asigurarea informării tuturor părților interesate și a publicului larg asupra proiectului.

Prin această componentă: (i) se va acorda asistență unităților de implementare; (ii) se vor asigura activitățile de monitorizare și evaluare a proiectului; și (iii) se va aplica o strategie de informare, educație și comunicare în scopul unei mai bune cunoașteri de către toți cei care formulează politica și iau deciziile, al creării sprijinului din partea celor interesați (inclusiv pledoaria pentru politica stabilită și formarea opiniei).

Sprijinirea unităților de implementare. O unitate centrală de monitorizare a proiectului a și fost creată pentru coordonarea activităților proiectului. Pe parcursul derulării proiectului, PMU va asigura coordonarea generală între direcțiile MEC și diferitele instituții implicate în proiect (inspectorate școlare, autorități locale, ONG-uri). PMU va răspunde de asigurarea desfășurării activităților de achiziții, finanțare și raportare conform Indreptarului (Ghidului) Băncii. Prin această componentă, Unitatea de implementare a Proiectului de reabilitare a școlilor care derulează sub-componenta 1.3 va primi și ea asistență, la fel ca și unitățile județene de implementare a proiectului – unitățile descentralizate ale PMU – angajate îndeosebi în implementarea componentei 2.

Monitorizarea și evaluarea proiectului. Activitățile de monitorizare se vor baza pe sistemul de informare al managementului existent la PMU. Activitățile de evaluare vor cuprinde și contractarea de evaluări ale beneficiarilor, studii-sondaj și discuții cu grupuri focalizate.

Activitățile de largire a audienței. Activitățile de informare, educare și comunicare se vor baza pe o strategie deja angajată de MEC. Ele vor cuprinde: organizarea de ateliere și seminare; elaborarea, producerea și distribuirea de materiale informative; realizarea de programe radio și TV, etc. Aceste activități vor fi coordonate de PMU și vor fi aplicate la nivel național și local.

5. Finanțare

Total (milioane dolari SUA)

IMPRUMUTAT 30,00 \$

BIRD 60,00 \$

IDA

ADMIN. LOCALE (REGIUNE, JUDET, MUNICIPIU) ALE TARII IMPRUMUTATE 1,00 \$

Costul total al proiectului 91,00 \$

6. Implementare

Proiectul se va realiza pe parcursul a 6 ani, majoritatea activităților fiind prevăzute a se încheia în decurs de 5 ani.

Responsabilitatea generală pentru implementarea proiectului revine MEC.

Dar, dată fiind descentralizarea învățământului, autoritățile județene și locale vor fi profund implicate în proces.

La nivel național, MEC va înființa un Comitet Director al cărui nucleu îl va constitui grupul de lucru creat în timpul pregătirii proiectului, căruia i se vor adăuga reprezentanți ai altor părți interesate. PMU își va asuma responsabilitatea coordonării generale și va răspunde de achiziții, gestiune financiară și raportări, ca și de asigurarea desfășurării monitorizării și evaluării.

La nivel județean, se vor înființa comisii județene pentru inovare și dezvoltare a educației în fruntea cărora se va afla inspectorul general și în componența cărora vor intra reprezentanți ai diverselor grupuri interesate și unii din "agenții schimbării" din județ. Doi coordonatori ai proiectului vor prezenta rapoarte Comisiei și vor asigura coordonarea cu Unitatea centrală de Implementare a Proiectului.

La nivelul școlii/comunității, se vor înființa comisii locale pentru educație care: (a) vor face o analiză a nevoilor și o propunere de îmbunătățire a școlii – în urma instruirii, cu asistență tehnică, și utilizând îndreptarul – elaborat la nivel național – pentru pregătirea proiectului; (b) vor face legătura cu primăria pentru a asigura sprijinul oficial pentru propunere din partea autorităților locale și angajamentul acestora de a contribui la finanțare; (c) vor pregăti și supraveghea realizarea proiectului după acordarea fondurilor; și (d) vor asigura furnizarea altor inputuri comunitare, precum și conducerea necesară pentru a mări șansele ca procesul început prin proiectul de îmbunătățire a școlii să continue și după acesta.

6A. Gestiunea financiară:

PMU care se va ocupa de toate aspectele gestiunii financiare a proiectului MEC a răspuns de realizarea cu succes a unui alt proiect al Băncii Mondiale (cel pentru învățământul superior, încheiat la 30 septembrie 2002) și răspunde în prezent de execuția grantului PHRD pentru pregătirea proiectului. În legătură cu componenta 1.3, PMU pentru reabilitarea școlilor (SR PMU) înființată la MEC și care asigură în prezent implementarea Proiectului de reabilitare a școlilor va

răspunde de realizarea activităților curente și va prezenta rapoarte lunare Unității centrale de Implementare a Proiectului. Toate procedurile de gestiune financiară și eliberare a fondurilor se vor face conform îndreptărilor (Ghidului) Băncii Mondiale.

Unitățile de implementare a proiectului – PMU – vor derula toate sumele din împrumut și efectua plăți prin două Conturi Speciale și plăți directe din Contul Împrumutului furnizorilor, contractanților și consultanților. PMU va derula toate sumele din împrumut pentru Proiect, cu excepția celor pentru componenta 1.3 care vor fi derulate de SR PMU. PMU-urile vor efectua plățile reprezentând co-finanțarea către furnizori și consultanți direct din conturile deschise la Trezorerie pentru contribuția Guvernului la proiect.

7. Durabilitatea

Durabilitatea pe termen lung a proiectului este avută în vedere de o componentă specială, componenta 3, care urmărește realizarea unei mai mari echități din punct de vedere al capacității de formulare a politicii a autorităților implicate în educație. La nivel local, durabilitatea este asigurată de prerogativele acordate școlilor și comunităților de a participa la luarea deciziilor referitoare la elevii lor.

Durabilitatea programului de dezvoltare profesională la nivelul școlii va fi asigurată de includerea principiilor programului în versiunea revăzută a Strategiei naționale de pregătire a personalului didactic și încurajarea fiecărui grup de școli de a se întâlni în continuare pentru a-și împărtăși experiențele și a elabora planuri comune de abordare și rezolvare a problemelor comune. Prin sub-componenta 1.2: (i) universitățile vor oferi noi programe de învățământ deschis la distanță (ODL) și după închiderea proiectului; și (ii) membrilor corpului didactic care participă la programele de dezvoltare a carierei li se va cere semnarea unui contract prin care să se angajeze că vor continua să predea la școala rurală respectivă cel puțin încă patru ani după terminarea cursurilor ODL. Durabilitatea sub-componentei 1.3 se bazează pe acordarea unei atenții speciale întreținerii utilităților (Manualul de întreținere va fi distribuit tuturor beneficiarilor) și implicarea autorităților locale în toate fazele de realizare a proiectului. Durabilitatea furnizării materialului didactic și manualelor școlare prevăzute de sub-componenta 1.4 este asigurată de: (i) calitatea materialelor alese; (ii) politica mai bună cu privire la manualele școlare; și (iii) eficiența sporită a depozitelor.

Durabilitatea programului de granturi școală-comunitate dincolo de faza investițiilor proiectului este asigurată prin cererea adresată consiliilor județene de a furniza dovezi că au alocat procentul mai mare convenit de fonduri nelegate de proiect pentru a contribui la durabilitatea financiară pe termen lung a programului începând din al doilea an de aplicare a acestuia.

Un alt aspect important al durabilității este cerința ca beneficiarul unor propuneri aprobate să își aducă contribuția (în bani și/sau în natură) într-o proporție prevăzută de reglementările Programului de granturi școală-comunitate care apar în Manualul Operațional. În același timp, Consiliile locale pentru educație și școlile care vor fi parcurs drumul elaborării a planurilor de îmbunătățire a școlii, pregătirii proiectelor și solicitării de fonduri vor fi mai bine pregătite pentru a putea avea acces la fondurile alocate inovării și dezvoltării educației.

8. Învățăminte desprinse din operațiuni anterioare în țară/sector Metode de bună practică pe plan internațional

Metode de îmbunătățire a predării și învățării. Un corp profesoral eficace este esențial pentru un învățământ de calitate. Dacă o calificare formală nu garantează eficacitatea activității profesorilor, o pregătire cu țintă precisă este esențială în acest sens. În asigurarea pregătirii ulterioare a personalului didactic s-au utilizat diverse modele. Brazilia se apropie de încheierea, în 2003, a unui program de atestare a tuturor profesorilor necalificați cu ajutorul unui model de învățământ la distanță ce folosește televiziunea, programe video, materiale scrise și grupuri locale de facilitare. Portugalia a dat posibilitatea celor care au început să lucreze de la o vârstă timpurie să obțină o diplomă universitară pe baza unor cursurilor serale, a unor proiecte practice și a unei teze. Numărul țărilor care au utilizat o formă de învățământ la distanță pentru dezvoltarea profesională a personalului didactic, în general, se ridică la peste 40 (18 în Africa, 11 în America Latină, 8 în Asia). Țările occidentale (Franța, Marea Britanie și SUA) au combinat pregătirea teoretică cu cea practică, aceasta dovedindu-se mult mai eficace, întrucât oferă ocazia aplicării imediate a celor învățate. Și proiectele Băncii Mondiale au arătat că rezultatele pregătirii sunt mai bune acolo unde sprijinul oferit în cadrul școlii se îmbină cu practica.

Asigurarea condițiilor pentru o educație de bază sporește probabilitatea unor rezultate mai bune la învățatură. Dotări materiale mai bune, mobilier, material didactic de bază, rechizite școlare au contribuit la ridicarea semnificativă a performanței elevilor, și la scăderea ratei de eșec, repetenție și abandon (Brazilia).

Legarea planurilor de îmbunătățire a școlilor de programele de granturi s-a dovedit a fi un mecanism eficient prin care diversele grupuri interesate își pot reciproc împărtăși atât opiniile, cât și problemele pentru a ajunge la soluții susținute de toți (în Chile, Honduras, Trinidad și Tobago). Multe țări dezvoltate au sisteme bine puse la punct de elaborare a planurilor de dezvoltare de către școli.

Proiectul de reformă a învățământului și componenta sa pilot de învățământ rural.

O largă reformă a învățământului a început în România în 1994 sprijinită de un Proiect de reformă a învățământului preuniversitar al Băncii Mondiale. Aceasta a fost o intervenție cu precădere de sus în jos la nivelul întregului sector. Cu toate acestea, prin componenta sa pilot de dezvoltare a învățământului rural, proiectul a atins problemele de dezvoltare a capacității la baza sistemului. Un studiu de impact a indicat primirea unor excelente reacții (feedback) din partea participanților la pregătirea și instruirea asigurată la nivelul comunității, participanți care au cuprins personal didactic, părinți, reprezentanți ai comunității inclusiv autorități locale, ai bisericii, ai sectorului privat local, etc. Aceste sesiuni de pregătire au confirmat importanța conștientizării sporite de către comunitate a problemelor cu care se confruntă școala și au facilitat o foarte bună interacțiune a comunității cu reprezentanții școlii. Urmarea a fost realizarea unor planuri locale pe termen scurt și lung în care s-au regăsit propuneri ale tuturor părților implicate. Pe baza interviurilor și a discuțiilor cu grupuri focalizate, studiul de impact ajunge la concluzia importanței următorilor factori: (i) stimularea parteneriatului școală-comunitate prin atragerea părinților, autorităților locale și comunității în general în programe care urmăresc îmbunătățirea condițiilor materiale ale educației de bază și strângerea legăturilor cu alte școli și comunități; (ii) implicarea autorităților locale în sprijinirea familiilor dezavantajate; (iii) participarea ONG-urilor la programele comunitare; (iv) ridicarea competenței didactice în mediul rural; (v) reducerea fluctuației personalului didactic; (vi)

participarea atât a comunității, cât și a elevilor la activități extracuriculare; (vii) instruirea părinților pe teme precum schimbarea de mentalitate, motivația de a avea copii educați, relațiile între persoane, etc.

Proiectul Fondului de Dezvoltare Socială

Fondul de Dezvoltare Socială a demonstrat eficacitatea în România a dezvoltării având ca punct de pornire comunitatea. În pofida reticenței inițiale a multor autorități, comunități rurale dintre cele mai sărace din România s-au dovedit capabile de a iniția și aplica proiecte, atâta timp cât acestea răspundeau nevoilor resimțite de comunitate. Furnizarea unui sprijin suplimentar prin intermediul procesului de facilitare a permis comunităților cu capital social inițial redus nu numai să înregistreze succese, dar și să-și mărească acest capital social.

Studii și analize ale învățământului

Analiza OCED. Dezvoltarea învățământului în România este prezentată pe larg într-o serie de Analize OCED ale politicilor naționale ale educației. Raportul analizează întregul sistem de învățământ și identifică principalele direcții de consolidare a reformelor în lumina provocărilor cu care se confruntă oficialitățile, comunitățile, întreprinderile, educatorii, părinții și elevii. Se fac referiri pe larg la introducerea noii "filozofii" sau valori în predare și învățare promovate de reforma învățământului în ultimii ani și trecerea de la "informativ la formativ" în scopul dezvoltării capacității de gândire a elevului pentru învățare permanentă. Provocarea, subliniază raportul, constă în înțelegerea crescândă a acestui nou mod de abordare a învățământului și a implicațiilor sale în activitatea la clasă și metodologia predării și învățării. Una din principalele recomandări ale raportului OCED se referă la necesitatea unui efort concertat al instituțiilor naționale și locale de dezbateră a acestei noi concepții de predare și învățare și a implicațiilor sale pentru clasă, ca și pentru pregătirea personalului didactic, inspectorilor și directorilor de școli.

Nota de politică educațională. Nota de politică educațională elaborată de Bancă identifică probleme importante cum ar fi calificarea profesorilor necalificați și dezvoltarea profesională continuă a profesorilor calificați. Ea subliniază și nevoia dezvoltării capacității instituționale impuse de recenta descentralizare financiară.

Rapoartele consultanților PHRD. În cadrul pregătirii proiectului s-au elaborat o serie de rapoarte asupra învățământului rural din România. Aceste rapoarte, majoritatea dintre ele realizate de autori români, înfățișează contextul social, demografic și economic al școlilor rurale și mediul instituțional din satele mici. Ele prezintă indicatorii actuali de accesibilitate și calitate ai școlilor rurale comparativ cu școlile urbane. Rapoartele mai descriu și slabele relații dintre școală și comunitatea pe care o servesc. Ele arată clar că atât condițiile, cât și nevoile școlilor rurale diferă în funcție de contextul geografic, economic și social. Cu toate acestea, o caracteristică comună multor școli rurale este slaba performanță a multor elevi, conform notelor obținute la testele pentru clasa 4 și clasa 8, comparativ cu cea a elevilor școlilor urbane. Raportul rezumă eforturile guvernului și altor organizații neguvernamentale de a pune la dispoziția școlilor rurale resurse suplimentare și de a face ca alocarea resurselor între rural și urban să fie mai echitabilă și mai eficientă. Ele descriu o serie de recente inițiative pe care le analizează guvernul pentru reducerea inechităților rural-urban

și proiectele pilot ale organizațiilor neguvernamentale cu școlile foarte sărace și cele frecventate de minorități etnice, îndeosebi de către populația de etnie romă.

Două rapoarte discută folosirea tehnologiei (calculatoare, radio, televiziune) pentru îmbunătățirea procesului instructiv și de administrare a școlii; ele se opresc și asupra unor proiecte IT în România și asupra situației infrastructurii IT și de comunicații.

În sfârșit, rapoartele prezintă pe scurt recomandările pe care proiectul le-ar putea sprijini pentru îmbunătățirea condițiilor în școlile rurale ai căror elevi nu întrunesc standardele de progrese la învățatură stabilite de minister. S-a ținut seama de concluziile desprinse cu precădere din reușita intervențiilor la scară redusă ale ONG-urilor din învățământ (de ex. Educația 2000+) pentru întărirea comunității și sprijinul guvernamental pentru școlile rurale la nivel local, județean și național, care recomandă următoarele: (i) școlile să devină punctul central al resurselor proiectului; pregătirea să se concentreze la nivelul școlii-comunității; (ii) formarea unor echipe școală-comunitate care să gestioneze schimbarea, începând cu o analiză a nevoilor și stabilirea ordinii de prioritate a acestor nevoi; (iii) încurajarea proiectelor pentru care există legături școală-comunitate și care se bucură de contribuția comunității; (iv) implicarea oficialităților județene în activități la nivelul școală-comunitate pentru a dezvolta capacitatea necesară sprijinirii procesului de schimbare; (v) crearea de rețele între parteneri instituționali; (vi) asigurarea unor rezultate vizibile în scurt timp; (vii) utilizarea ocaziilor favorabile generate de activitățile de dezvoltare a resurselor umane din afara sectorului de învățământ în comunitățile în care se realizează proiectul; (viii) asigurarea durabilității rezultatelor.

9. Aspecte de mediu (inclusiv orice consultare publică)

Probleme: Este de așteptat ca investițiile ce urmează a fi sprijinite de sub-componenta Asigurarea condițiilor educației de bază, și anume instalațiile de apă, igienizare și electricitate, în afara activităților ce vor fi sprijinite prin Programul de mici granturi pentru dezvoltarea unei atmosfere de colaborare care să sprijine învățământul să aibă un efect pozitiv asupra mediului, întrucât vor contribui la îmbunătățirea sănătății publice, a condițiilor de viață și o mai bună conștientizare a (nevoii de) conservare a mediului.

Dat fiind volumul relativ mic al majorității investițiilor, nu se anticipează nici un impact major asupra mediului prin proiectul propus. În afara micilor lucrări civile de asigurare a școlilor cu instalații noi și îmbunătățite de apă, igienizare și electricitate, proiectul nu prevede construcții sau lucrări noi de amploare. Este de așteptat ca orice eventual impact negativ asupra mediului să fie localizat sau să poată fi redus în faza de construcție.

Notă: Aceste informații se referă la un proiect încă nedefinitivat. S-ar putea ca unele componente să nu fie incluse în proiectul final.